

AD SIT FAVOR JEHOVÆ!
DISPUTATIO PHILOSOPHICA,
De

NUBE,

Quam

Ex Suffragio Ampliss: FACULT. PHIL
In Regio ad Auram Parnasso
PRÆSIDE

Viro Amplissimo ac Celeberrimo

DN. PETRO HAHN,

Scient. Natur. Prof. Ord & Regio,
nec non Acad. Bibliothecario inelyto,

*In publicam lucem & ad Bonorum Examen
prodire jubet*

MAGNUS WIDEBECK,

Wex. Svec.

Ad diem 13 Julij, Anno 1702,

*In Maxima Diatribe,
horis solitis.*

ABOÆ, Exc. JO. WAL.

11 *And. Simon*

SAC.^Æ REG.^Æ MAJ.^{TIS}

SUMMÆ FIDEI VIRO,

SENATORI AC CONSILIARIO,
REGIÆ ACADEMIÆ CAROLINÆ
CANCELLARIO,

MULTIS MAGNIS QVE AD REGES,
PRINCIPES, RESPUBLICAS, LEGATIO-
NIBUS DUDUM INCLYTO,

ILLUSTRISSIMO ATQVE EXCEL-
LENTISSIMO

DOMINO,

D^N. NICOLAO

Gyllenstålpe /

COMITI,

LIBERO BARONI &
DOMINO

in Jaskoila / Segerstad &c. &c.

MUSARUM AC LITERARUM MÆCENATI
& PATRONO INCOMPARABILI,
DOMINO

MEO

GRATIOSISSIMO.

CELSISSIME COMES
DOMINE BENIGNISSIME.

*P*lendidissimum TUÆ *Eminentie*
fulgorem, ILLUSTRISSIME
COMES, *Magnificentissimumque*
illud TUÆ EXCELLENTIÆ
NOMEN quod *Ænea gloria, Æmilii Comi-*
tas & Cliniæ celebritas comitatur, quodque
ob varia, quibus præfulget Insignia, in sum-
ma totius Arctoi populi merito versatur laudæ,
me ad servilia paupertine conditionis obse-
quia dejectum multisque sinistri fati casibus
prostitutum, deterrere & ab incepto tam au-
daci revocare debere non pauci judicent, sed
marmoratis laudibus digna benignitas, ingens
gratia atque insignis favor, quibus TUA
CELSITUDO *Patrem meum dum in vivis*

erat. carissimum, heic Aboæ quondam apud
avunculum suum beatum Dn. Doct. & Episco-
pum Enevaldum Spenonium, nuptiarum con-
junctione TUÆ EXCELLENTIÆ Nobi-
lissimæ familia insertum, commorantem, be-
nignissime amplecti dignata est, hanc mihi
injungunt audaciam, in debita ergo pie ac
venerabunda mentis, horumque beneficiorum
memoriæ signum, ad aram & pedes TUÆ
CELSITUDINIS summâ devotione exile
specimen hoc Academicum depono, humilima
animi veneratione obsecrans, velit TUA EX-
CELL: in sinu favoris gratiæque illud be-
nignè fovere & vel minimum TUÆ Beneficen-
tiæ radium ad me deliciis omnibus terrenis spo-
liatum porrigere, ut TUÆ CELSI-
TUDINIS favoris clementiæque aucupio
effulgeat

ILLUSTRISS: TUÆ EXCELL:

Servus humilimus

Magnus Widebeck.

§. I.

Ideor fortassis limpidissimo scientiatū liqore perfusis, cum Prometheo, ipsū cœlum scandere & omnem expansam Athlantis molem in humeros meos suscipere, cumque Icaro vias Æthereas affectare velle; dum nobilissimam & abstrusissimam materiam, de sæcunda variorum Meteororum aqueorum marre, ex laxis ipsius terræ caruleique natantibus Neptuni campis prognata, & ultra natalem Elementorum patriam perfractis carceris Æoli repagulis, in sublimem istius regionem atque palatium delata, liquida & aqvosa NUBE, levi brachio perstringere aggrediar; amat enim nobilis hæc materia ab ingenio in Physicis versatissimo apprehendi, quod penes me non reperitur, harum enim studio licet fravissimo parum aut nihil me ingurgitasse, multo minus ad intimam earum cryptam pervenisse fateor: Verum licet tenuitatem ingenii, quam nimia simplicitas & in re tam ardua, deploranda hebetudo producit, pro-

2
 fiteri cogar, eam tamen, sequestrato ab animo
 omni inde resultante timore & præconcepta
 opinione, auxilio Supremi Numinis, mortali-
 bus divina scientiæ sacraria recludentis, filoq;
 Ariadnes & Gygis summa felicitate annulo dili-
 gentiâ, difficilia quæq; superante, nec non omni-
 bus aridente brevitare, refarcire conabor. Sub-
 tilissimi tamen hujus rei Theatrom ingressurus,
 ne in errorum Syrtes ab ipso limine impingat,
 sed ut secundis Zephyris mea Cymba vehatur,
 receptâ methodo, anteqvam realibus manum
 injicio, nominalia simpliciter præmittam.

§. II.

Viam in adyta sublimi hujus rei pro viri-
 li irrumpendo nobis ut sternamus, ipsam
 ὀνοματολογία, sequentia tria sub ambitu suo
 continentem, publicæ luci dabimus. i. Ἐτυμο-
 λογίαν sic (a) descendit Nubes a nubendo, hoc
 est tegendo & operiendo, quod ejus densitas so-
 lem obumbrat & tegendo obnubie; Quibus
 hæc derivatio, licet satis conveniens ac genu-
 ina, minus ad palatum, originem ejus ad Græ-
 cam vocem νέφος (quasi νε φῶς, quod lu-
 cem solis intercipiat) quæ nebulam vel nu-
 bilum & (b) Nubem etiam significat, referunt:

Sic

(a) *Secund. Sora. & Mag. l. 4. c. 6* (b) *vide*
Screvel. Lex.

Sic (c) Virgil: & aliis plaudentem nigra figit sub
 Nube Columbam: (d) idem involvere diem
 nimbi, & mox humida Calum abstulit: Inge-
 minant abruptis nivibus ignes, (e) & sedam
 glomerant tempestatem imbribus aeris collecta
 ex alto Nubes. 2. Ὀμωνομίαν, ubi vocem Nu-
 bis ab Autoribus varias sortiri significationes
 intelligimus; ponitur enim interdum pro fa-
 ctu & tristitia, ut (f) deme supercilio Nubem,
 interdum per translationem pro multitudine
 densa, ut (g) alarum conjuncta signa pulsus
 sonituque & Nube ipsa, operient & supersun-
 dent oblitos praeliorum equites equosque, sic (h)
 Equitum peditumque Nubes, (i) armorum Nu-
 bes, (k) belli Nubes, (l) aestium Nubes: ha-
 rum omnium significationum sola enumeratio-
 ne iam contenti, vocem Nubis prout propriis-
 simè accipiat & a physicis pro (m) Meteoro
 aqveo in sublime ducto usurpetur, reliquis omis-
 sis, amplectimur 3. Συνονομίαν: sic non solum
 usitata est vox Nubes Græce νεφέλη svecicè
 Gēh sed etiam Nubis in nominat: ut (n) non-
 ne

(c) 5. Æneid: (d) 3. Æneid. (e) 1. Georgic. (f)
 Horat. l. 1. Ep. 18. (g) Tacitus III. Hist. c. 2.
 (h) lib. 5. belli macedon (i) Statius 4 Thebiad.
 (k) Virg. Æneid. 10. (l) Heb. 12. 1. (m) A-
 rist. lib. 1. Met. c. 9. (n) Plautus in Merc.

4
 nè ex aduerso vides Nubis atra imbergise
 instat. Usurpatur etiam subst. Nubilum, pro
 ipsa Nube (o) Rhodus enim & Syracusa nun-
 quam tanta Nubila obducuntur, ut non ali-
 qua hora sol cernatur, (p) & pater omni-
 potens densa inter nubila telum contorsit (q)
 sic nubila pello, nubilaque induco, ventos a-
 bigoque, vocoq; licet ab aliis (r) Autoribus passim
 pro tristitia atque dolore ponatur; ad quos
 potius Benev: Lect: mittimus, quam quæ præ-
 senti materiæ parum vel nihil lucis dant, in
 chartam referendo, tempus frustra produ-
 cimus.

§. III.

Tenui jam filo ductis nominalibus, ad
 πραγματολογίαν sive ipsa realia iusto tra-
 mite devolvitur ordo, & ut rem ex ovo ex-
 cludamus, ut ajunt, Definitionem probatissi-
 mam, quam Clariss: Dn. Sperling, nobis ex-
 hibet statim subjungemus: *Nubes est Meteo-
 rum aqueum ex effluviis ad mediam aëris re-
 gionem delatis genitum, & pro ventorum va-*
ri-

(o) Plinius l. 2. c. 62. (p) Virg. Georg. 1. &
 Idem 6. Aeneidos (q) Ovid. 7. Metam. (r) vid.
 Plinium l. 2. c. 7. de Sole & Statium Epicedio
 patris l. 5. Sylvar. nec non Cicero in Pisonem
 Rem Rannuti Gheri Delicias; Poëtarum part. al-
 ter pag. 435. vide Edonis Nubus: S: fat: LICET

3

rietate variè agitarum. Circa hujus Definitionis Generis & Differentiæ enucleationem omnibus notam, aliquod tempus insumere minus necessarium ducimus, potiora enim sese offerunt nosque in sui admirationem rapiunt.

§. IV.

Nobilissimæ itaque hujus materiæ ventilationis substratæ sublimitas & proprietas, facilius ut dispalescat, ad causarum scrutinium stilum flectimus, quarum oceanum ingredientiæ, (f) antiquissimam & universalem primam DEUM Ter Opt: Max. (r) ad cujus nutum omnis rerum natura componitur, esse credimus; Is enim est (u) qui agit, gubernat, implet, vegetat, portat, alit, vivificat omnia; qui (x) it per omnes, Terrasque, tractusque maris, cœlumque profundum, Qui (y) cœlo terras & terris abscidit undas. Hic (z) ab extremo terræ Nubes ascendere facit, (a) iisque nitidum involvit cœlum & pro liberissima sua voluntate (b) eas ita pellit, movet atque circumagit, ut ejus jussa & mandata

abs-

(f) Job. de Raci de motore primo (r) Edonis Neuhus. sacrorum Fatid. l. 3 c. 3. (u) Trismegistus in Asclepio (x) Virg. (y) Ovidius (z) Psal. 135. 7. (a) Psal. 147. 8 (b) Job. 37. 12.

absque reluctatione obedienter exhauriant. Tota etiam astrorum cohors (c) quæ ut omnium rerum sublunarium, ita & Nubis causa universalis nempe secunda esse censetur non enim est otiosum aliquod ludencis naturæ pigmentum, aut vanus tantum cœli ornatus, natalis namque ejus est indoles (d) ut Nubes cogat, aërem denset, pluvias extillet, nimbos, imbres atque procellas, nisi fortes admodum renitentur causæ, commoveat; inter omnia tamen cœli ornamenta, principem locum in hujus effecti productione, tenet fons ille lucis, & mundi oculus, (e) Cœlique nitidum jubar, & aureum decus, SOL, qui elementarem orbem suis radiis collustrat, terramque benigno caloris igne fovet. Hic cum suis satellitibus (f) atomos aqueas, vapores atque halitus varios (g) non solum ab ipsis Elementis, sed ab omnibus etiam aliis corporibus effluvia diversa spargentibus extrahit, & (h) sursum per terræ poros, adjumento caloris subterranei evocat, ut non incommode dixerit Celeberr:

Dn.

(c) Anton Le Grand Phil: Naturalis p. 404. & 407. (d) Neuhus Sacro. Facid. lib. 3. c. 6. (e) Idem c. 1. l. 3. (f) Sperl. Inst. Phys. l. 5. c. 1. (g) Phil. Burgund. Phys. Gen. Traët. 3. c. 2. & Sperl. Inst. Phys. l. 5. c. 3. (h) Hoffvenius: Disp. Phys. 13. & Seneca: Quest. Nat: l. 4. c. 20

Dn. Achrelius (i) Nubes inter vaporum soboles vi astrorum & ignium subterraneorum sursum attoli. Ignem subterraneum hunc effectum promovere, speramus neminem ire inficias, nisi qui eum ob levitatem suam sub Lunæ concava, absque pabulo sedem posse retinere & affectare statuunt, cui tamen sententiæ aperte inclamat (k) fontes calidi, (l) thermæ, (m) montesque ignivomi in insula Java, & Sumatra, in Moluccis etiam & Philippinis Insulis, in Japponia, Peruvia inque variis Americæ jugis se prodegens ignis præter notissimos illos montes Æthna, Vesuvius, & in ipso glacialis boreæ recessu extremique arctici orbis circulo flammam eructans Hecla; Doctissimorumque (n) autorum hanc spheram refutantium opiniones. Sed quod Sol vapores atque effluvia Nubes generantia attrahat, inter doctos non convenit, dum enim attolluntur (o) non sic intelligendum est, quasi Sol

cas

(i) *Contempl. mundi l. 3. c. 3.* (k) *Joh. de Raetii in clavi Phil. Natur. p. 661. & 657.* (l) *Claub. Thes. 558. Hoffven: Disp. Phys. 12. & 16.* (m) *Phil. Burg: Tract: 2. c. 2. & Renatus des Cartes. Princ: phil. part. 4. p. 125.* (n) *Jac. Rohaul. Tract: phys. part. 3. c. 2, Svicerus Quest. 281. Sperl. & Claub. Thes. 429.* (o) *Ant. Le Grand Phil. Naturalis pag. 468. & Ren: Des Cartes. c. 2. Meteor.*

ear attrahat (p) talis enim attractio intelligi nequit) dicunt, sed quod ad Solis præsentiam materia subtilis, quæ corporum terrestrium meatus permeat, particulas illorum corporum expellat, quæ cum nullum præter aeris inveniunt locum in quo moveri possunt versus illum pergunt & a (q) radiis solis terram ingruentibus ac verberantibus non aliter ac pulvis terræ hominum pedibus calcatus sursum ascendit, ad altiora propelluntur loca, hæc eorum opinio nititur hæc fundamento, quod solem non effectivè & virtualiter sed subjektivè & actu calidum esse putent, sic Joh. de Raet (r) dicit solem nil nisi ignem esse, (s) & nullum dari Elementum ignis diversum ab eo, quod Solem constituit, qui etiam primarium caloris subjectum est & Clauberg. (t) Solem proprie loquendo ipsam flammam esse & à nostris flammis saltem respectu puritatis & magnitudinis differre statuit, nos autem cum solertissimis Autoribus (u) solem effective calidum statuuntibus, dicimus eum agere in terra

(p) Claub. pag. 479 (q) Idem Thes. 217. (r) In clavi phil. nat. p. 574. de mundi system. (s) idem p. 665. de calore & frigore (t) thes. 419. (u) Cellarius Elem. Astron. p. 40. de theor. planet & Robault. tradit. phys. part. 2. c. 25. Scharf. Manual. phys. d. 2. c. 2.

ram per suos radios & virtutē illuminandi (x) contactu virtuali, eumque simul (y) cum calore subterraneo, ex terris & aquis evocare plurima effluvia sursum per terræ poros, ad camporum superficiem, montium juga, & ad ipsas Nubes, (z) licet enim solis lumen in prima opaca terræ superficie terminetur atque subsistat, calor tamen ab eo genitus usq; ad intimas partes mediæ terræ progreditur, ubi putamus eum cum calore Elementari in terræ recessibus latente conjungi, & (a) quasi inviolabili amicitia sedere ad hunc effectum producendum conspirare. Sententiam autem Clariss. auctorum antea allegatorum non rejicimus, nititur enim principiis à nostris dissentientibus, & si ad mentem eorum illam explicare tempus permitteret, posset forsan retineri; (b) Optimum enim & pulchrè factum est si magnorum virorum sententia possint conciliari, ut utraque locum obtineat, quod jam facere tenuitas ingenii & angustia temporis prohibet.

B

His

(x) Scharfius loc. jam alleg. (y) Hoffv. disp. phys. 14. & 13. Claub. pag. 346. & 336. & Phil. Burg. tract. 2. diss. l. c. 6. & 7. (z) Renatus des Cartes princip. phil. p. 108. (a) Achrelii Contempl. mundi l. 2. c. 1. (b) Claub p. 48.

§. V.

His pro modulo ingenii præmissis, ad Nubis materiam detegendam nos applicantes, eam duplicem Remotam vel Propinquam esse dicimus. Remota est (c) *fecunda Meteororum genitrix aqua*, quæ (d) *vi Solis & ignis subterranei* (ut superius ostendimus) *in aërem attollitur* & ita diffunditur, ut longè amplius spacium quam antea occupet, quæ diffusio vel rarefactio fit (e) *absque novæ materiæ appositione*, sola disjunctione partium antea unitarum, ita ut saltem *pori qui* (f) *equè in aqua ac in aliis corporibus reperiuntur ampliores reddantur* & ab alio corpore subtili ac valde mobili impleantur; ut in Nubis propinqua materia (g) *vapore*, quem pariunt *multæ myriades atomorum seu effluviolorum aqueorum* conspicitur, quare etiam (h) *Nubes vapor in magna copia ad mediam aeris regionem delatus* & quidem (i) *addensatus vocatur*, *generatur enim Nubes dicte*
Clau-

(c) *Renat. des Car. pr. Ph. c. 6. Met. Claub. p. 347.*

(d) *Ant. le Grand Hist. Nat. artic. 5. pars. I.*

(e) *Claub p. 141. Svicer. p. 9. (f) Phil. Burg. phys.*

Gen. Tract. I. c. 2. Cartes. Met. c. 1. (g) Sperl. l. 4.

c. 3. & l. 5. c. 2. & 8. (h) Stierius Tract. 3. part.

spec. c. 5. (i) Conimbr. tract. 7. c. 1. de meteoris.

Clariff. Neuhuf. (k) ex vaporibus terræ, qui solis elicti radiis, ubi enixi in altum sublimiorem aëris tractum conscenderunt, frigiditate loci densantur, & concrefcunt, quod autem heic folam nominat terram non perverfe explicandum, quafi aquam ideo excludat, nam intelligit totum terraqueum globum, (l) qui fe habet ut fecunda mater ad omnium rerum productionem; ex aqua enim (m) corufcante sole, communiter plures quam è terra ascendunt vapores, terra namque multis in locis nimis èt arida ut non tantum materiæ illi ac aqua fuppeditare poffit, hinc etiam tempore æftivo (n) stagna minuuntur & paludes aliaque loca uda exficcantur, aquæ enim particulæ difjunctæ evaporantur, undè halitus (o) vario filamentum plexu egredientes, Nubem vapore rorido prægnantem componunt, qui halitus eo usque ascendunt donec ipfo aëre graviore reddantur ut ejus pondus fuffinere nequeat, tum in terram quæ halituum veluti pena & nutricula èt redeunt. Sicut jam vapor (p) humidior magisque in crassitiem constrictus, si tam altè affurgat ut medias aëris occupet fedes

(k) *Sacr. Fat. l. 3. c. 1. (l) Achr. Cont. mun. l. 1. c. 5. (m) Ren: des Cartes Meteor. c. 4. (n) Claub. p. 343. § 199. (o) Phil. Bur. tract. 2. disp. I. c. 9. (p) Sperl. Inst. phys. l. 5. c. 6. Magirus l. 4. c. 6.*

des Nubem parit, ita majori copia è terra si egrediatur & in infima aëris regione rarior subsistat nebulam gignit. Non hic putandum aquam transmutari suamque naturam deponere dum in Atomos, Effluvia, & Vapores, beneficio caloris redigatur, & in sublime contra gravium naturam feratur, sed manet (q) aqua in quam etiam ultimo resolvitur; quia (r) ubicunq; particula aquæ sparse atque contenta fuerint, suam servant insolentem, quidquid enim (s) in torridam vel vaporosam substantiam fuerit attenuatum, & in frigidam aeris regionem elevatum, à natura loci contrahitur in Nubem. Atomus seu Effluvia ex quibus Nubes componitur (t) quamdiu calore sufficiente agitata fuerint, oculos nostros non feriunt, sed insensibiliter in aëre volitant. Calore vero hoc segregato & pulso, ob loci frigiditatem condensantur, opaca redduntur, sub visum cadunt, vaporisque primum, deinde Nubis formam induunt, quæ (u) calore interno disperso & extincto arctè compingitur, crassitiem & gravitatem nanciscitur, cum à quisquiliis ab ipsa terra simul cum vaporibus e-

ve-

(q) Rohault. tract. phys. part. 3. c. 3. (r) Anr. le Grand Phil. Nat. p. 270. (s) Achr. Cont. M. 1. 2. c. meteor. 5. (t) Hoffven, disp. phys. 14. & Rohault. tract. phys. part. 3. c. 12. (u) Scharf. l. 4. c. 4.

vectis tum a venti agitatione eam in aqua glome-
 rante (x) præsertim si a mari ingentem va-
 porum copiam suppeditante spires, quorum va-
 porum accessu facile dentantur Nubes, dum
 aliæ ejus particule in alias impingunt & sic
 majores ideoque graviore evadant. Vapores
 hi quos Nubis materiam nominamus (y) fac-
 cilius per terre tubulos atque meatus ascen-
 dunt quam per aerem, (z) cujus particule
 sunt fluidæ, mobiles & instabiles, siquidem in
 terra sunt angusti meatus, qui sursum eluctantes
 habitus sustinent neque eos relabi sinunt, eodem
 modo quo (a) fumus melius per Caminum ubi
 via est parata & latera ipsum sustinent, quam
 per liberum aërem, huc atque illuc motu va-
 go fluctuantem ascendit, deinde etiam sunt hæ
 vapores (b) leves non tamen sua natura, pro-
 pria enim unius non sunt propria alterius;
 sed propter ignem quem continent qui verè
 levis est, hic resolutam aquam in sublime ve-
 hit, ideo etiam Cartesius (c) vaporem aquam
 igni commistam adpellat; puto præterea (d) mul-
 tum tenuis & aërea substantia intra poros aquæ
 con-

- (x) Phil. Burg. tract. 2. disp. 1. c. 9. (y) Rhe-
 gen Phys. cons. c. 26. & Ant. le Gr. phil. nat. p. 437.
 (z) Ren. des Cartes princip. part. 4. pag. 122.
 (a) Cæub. p. 336. (b) Spertl. Inst. l. 5. c. 8. (c) c. 4.
 Meteor. (d) Phil. Burg. Phys. Gen. tract. 3. c. 7.

contineri; ejus beneficio levior redditur. No-
randum tamen hic quod non omnes vapores
in Nubem abeunt, sed multi in alia re-
volvuntur Meteora, si enim (e) in terræ
superficie sit debile frigus dum vapores il-
luc perveniunt torpescunt, majoremque suæ
agitationis partem amittunt, intimius ergo jun-
guntur, & cum amplius ascendere nequeant
Rorem componunt, licet eum etiam ex (f) subti-
lissimis illis aquæ particulis forma vaporis in aëre
volitantibus, & ob absentiam radiorum solarium
â frigore constrictis, sicque ex unione mutuo-
que occurso ponderosiores redditis nasci non
negemus; si vero (g) frigus intensum nimis,
vaporibus vel statim ab ipsa terra erumpen-
tibus vel altius aliquantò evehitis supervenerit,
pruina generatur, & quoniam terræ superfici-
es plerumque est frigidior tempore tamen po-
tissimum matutino undè contingit ut vapores
sæpius in aquam vel (h) in guttas rediguntur
quarum plurime coeuntes in unum per campo-
rum declivia defluunt quam amissa vaporis forma
ad Nubem ascendunt, nam (i) descendere non
possunt per eodem meatus, per quos ascen-
dit

(e) *Ant. le Gr. phil. nat. p. 457. (f) Rohault.*
traët. phys. part. 3. c. 13. & Swicer. qv. 294.
 (g) *Scharf. l. 4. Met. c. 4 (h) Hoffven. disp. phys.*
13. (i) Rbegeu. phys. cont. c. 26.

dit vapor, quia nimis angusti sunt, latiores ergo sibi quærunt vias. Si aliqui vapores viscosi fuerint (*k*) oriuntur filia *D: virginis appellata*, quæ instar telarum aranearum Vere maximè & autumno, per agros totamque terram volitant; alii (*l*) filamenta hæc, nebulæ reliquias calore solis exsiccatas esse statuunt, quas etiam capillitium Veneris vocant: (*m*) Vapores, etiam multi licet in sublimiorem aëris tractum pervenerint, subito à vehementiori vento antequam in Nubes coalescunt, sæpe difflantur, dispelluntur & abiguntur. Certum equidem est Vapores atque effluvia Nubem constituentia (*n*) magnetica quasi vi ab astris attrahi, tamen (*o*) hunc effectum ut causæ universales non producant, nisi particularis materiæ aliarumque Circumstantiarum conditio illum promovet, oportet ergo terram esse rimosam & aliquo modo calidam, ut interdum Sole ei incumbente, tamque largum calorem in gremium ejus spargente, ut (*p*) diurnus magna etiam noctis parte perduret, vaporesque & halitus varios majorique copia eo tempore

ab

k Hoffven. disp. 14. l Coll. Burg. Phil. tract. 2. c. 9. *m* idem tract. 2. c. 6. *n* Achv. Cont. m. l. 2. c. 5. *o* Job. de Raet in Clav. Phil. nat. p. 661. de calore & frig. p Seneca quæst. nat. l. 5. c. 6

ab (q) ipsa terra calorem sibi impressum, diutius retinente, quam e mari (interdium tamen plures suppeditante) evocat. Dum etiam in super peculiaris aëris constitutio eorum juvat eorum, ut in sublime impediti ascendere valeant, non dubium est quin vel (r) ab ipsius aeris motu, vel à frigore ibi condensentur & in minimas guttas sive etiam particulas glaciales subtilissimas constringantur, (f) inque aere remotiori a terra loco (quam nebulae) si suspensi maneant Nubem constituunt.

S. VI.

De abstrusissimæ hujus rei (Nubis puta) mentis scrutinio substratæ, Forma, heic loci æquum esset nonnihil inferere, sed cum pauci reperiantur de ea ob subtilitatem suam aliquid certi qui literis committere, cogemur fateri *t mentis nostræ aciem ad ejus intellectionem tam imbecillam atque vacillantem esse, quam Nyctioracis oculus ad solem intuenäum;* (u) frustra ergo aliquis à nobis scire querat, quod scimus nos nescire, nisi forte ut nescire discat, quod scire non posse, sciendum est: &

q Rheg. phys. Cont. part. spec. c. 24. & Clavb. thes. 593. r Svicerus in Comp. phys. quæst. 294. & Hoffv. loc. supra alleg. s Rohault tract. phys. part. 3. c. 15. t Scal. exerc. 1. s. 1. u Adesu, Phil. sob. part. prim. sect. 1. quæst. log. 6.

tamen eam paucis attingamus non certam aut
 essentialem aliquam, sed accidentaliter dispo-
 sitam, citoque mutabilem, huic Meteoris assi-
 gnemus Formam; nihilominus tamen statuimus
 Nubis Formam in eo consistere quod (x) sit vel
*cavernosa instar spongiae, vel quod in aere mo-
 bilis (y) similis vellereis crispata pendeat.* Cer-
 tum equidem est (z) guttulas innumerabiles
 esse in Nube, easque non omnes eandem red-
 dere faciem, sed prout à ventis diversis quali-
 tatibus præditis agitatæ, & vel a frigore con-
 strictæ, vel à calore fortæ fuerint, diversas eti-
 am induunt Formas, variam quoque materiæ
 dispositionem arguentes; nonnulli inter Recen-
 tiores (a) Nubem Formam tenuissimorum gla-
 ciei capillamentorum longe à se invicem sepa-
 ratorum habere sibi persuadent id enim mon-
 tium altissimorum juga etiam media æstate Ni-
 vibus tecta, æ pruinis perpetuis damnata, satis
 superque evincere putant, quam sententiam
 veluti Herculeo quodam argumento sequen-
 tibus ite probatam conatur ipse Cartesius (b)

C

in

(x) *Magis: l. 4. c. 6. (y) Phil. Burg: Tr: 2.
 Diss. 1. c. 9. (z) Seneca Q N, l. 1. c. 5. (a)
 Ant. LeGr. Hist. Nat. part. 6. Art. 3. & Renat:
 Des. Cartes. c. 6. Met, item Swicer: comp. Phys.
 Quest. 294. (b) c. 9. Met. conf. Rob. Tr. Phys.
 part. 3. c. 17.*

in hæc erumpens; Iris nunquam conspicitur nisi tempore pluviae, licet sæpè non pluat ubi spectatores consistit Halones vero seu Coronæ nunquam apparent ubi pluit, unde facile colligere est eas non generari per refractionem quæ fit in aquæ guttis, sed per eam quæ fit in stellulis vel Nube ex glacie pellucida composita, aliam se in Nubibus causam invenire negat, quæ hoc efficere potest, nos autem existimamus Nubem (c) densiusculam, continuam & æqualem, Soli sive Stellis directè subjectam, idem posse præstare, licet in glaciei Formam non sit redacta, dum enim Nubes est (d) torida & in pluviam nondum versa atque soluta, sed tenuis ut Solis vel Lunæ lux eam possit pervadere, sistunt se nobis tales Coronæ sive Halones ut in earum generationis expositione non sit opus recurrere ad Nubes Glaciei Formam habentes; non tamen Negamus Nubes (e) imprimis superiores si sufficienti motu destituta fuerint, aliquo modo glaciei particularum formam repræsentare, inferiores autem ut plurimum Formam tuentur exhalationum, sive innumerabilium aquæ guttularum insensibilium cumulum; supervacaneum ducimus de Nubis Forma plura proferre Polypo enim, Metra, Periclymene & Camelion.

(c) Sperl. Inst. Phys. l. 5. c. 20. (d) Phil. Burg. T. 2. c. 11. (e) Rob. Tr. Phys. part. 3. c. 12.

onte, in varias formas se transmutantes mutabilior esse putatur, nam ut omnia (*f*) *Meteora* variam ob ambientem aërem nanciscuntur formationem ita etiam Nubes ab aere vel ventis diversis qualitatibus imprægnatis diversam citoque mutabilem sortiuntur Formam.

§. VII.

Sicut omnia Flumina & fontes ex vastissima Saqvarum abyſſo tamquam ex promptaria inexhausti liquoris cellâ sumpto sui ortus initio exundent, sive evidenter inde promanent, sive per occultos meatus & cuniculos terris insinuata, in lucem adspèctumque exeant, (*g*) in illum iterum tamquam commune eorum domicilium resiliunt ac revolvuntur; ita omnia ad bonitatis scaturiginem undè perveniunt regrediuntur, Nubis ergo sicut omnium rerum finem absolute ultimum DEI gloriam nuncupamus, (*h*) omnia enim propter semet ipsum operatus est Dominus (*i*) vapores & madores multos in Nubem abeuntes ex terra quam iterum irrigant ascendere jubens: respectivè universalem Nubis Finem hinc facile colligimus & credimus esse ut homini sit commodo, DEUS enim in secula

C 2

lau-

(*f*) *Magir. l. 4. c. 1.* (*g*) *Neub. l. 2. c. 10. Rhegen. c. 26. & Eiel. 1. v. 7.* (*h*) *Achr. Cont. M. l. 1. c. 1.* (*i*) *Gen. 2. & Psal. 104. 13.*

laudandus (k) ita nos in mundo collocavit ut omnes res, quæ nos circumstant, non ad nostri destructionem sed conservationem conspirent; nobis enim (l) *lucent sidera, coguntur Nubes, funduntur imbres, micant ignes, assurgunt montes, descendunt valles, germinat terra & parit natura universa*, & quis nescit Nubem (m) *terram fecundare fructibus incrementum, animalibus recrementum*, licet non immediatè, tamen mediantibus suis effectis *præbere*, & certè si densæ Nubes intensissimum Solis calorem, benigna interpolatione interdum non lenirent, subito æstus intolerabilis magnam terris inveheret perniciem, possunt etiam Nubes fines nobis incognitos solumque DEO notos habere (n) *omnibus enim rebus certos assignare fines, & dicere illas hunc vel illum, & non alium sibi propositum habere, magna est arrogansia atque temeritas*; utilitatem tamen ex Nube ad nos redundantem quam æquo parciore ingenii mei vena sufficienter nequit ostendere, ut melius percipiamus, ad ejus effecta ponderanda nos conferimus, sed (o) *quoniam nemo mortalium sensus tam acres ac vegetos, ut prima rerum principia ritè atq;*

(k) *Claub. Thes. 515.* (l) *Sperl. Inst. Phys. l. 1. c. 6.* (m) *Idem l. 5. c. 8.* (n) *Claub. p. 325.* (o) *Philos. Burgundæ Tr. 2. c. 1.*

perfectè intelligere possit sibi arroget, in expositione ergo harum causarum nos multum ab ipso veritatis scopo declinasse, easq; non pro argumenti pondere, sed pro temporis angustia ingeniiqve tenuitate exposuisse fatemur:

§. VIII.

Ex augusto Casarum Oceano, in amœnum Effectoriã iam tendimus palatium, (p) quæ propria Nubis constitutione varia etiam & diversa facie inde prodeunt, præsertim cum constat sint ipsæ Nubes ex effluviis diversissimæ speciei, terræ, maris, silvarum & animalium, inter se mistis; antequam tamen ad eorum expositionem nos accingimus Nubem vel Sterilem vel Fœcundam esse statuimus. Sterilis (q) est tenuis & lucida ideòq; ob raritatem suam vel evanescit, vel (r) a ventis caloreqve solis dissipata, in tenuissimos abit vapores; in (s) hac Nube quoniam ejus vapores sunt tenuiores, est plus ignis & aeris quam ut aliqua parere queat effecta sive Meteorâ aquæ, undè subtilissimarum Nubis particulârum sive aquæ guttularum minimarum nexum impediri colligimus, si enim Nubis (t) particulæ nimium inter se distent & se mutuo

non

(p) Sennert. Hypom. 3. c. 3. (q) Stierius Tract. part. spec. c. 5. (r) Achr: Cont: M. 1. 2. c. 3. (s) Sperl. Inst. Phys. 1. 5. c. 8. (t) Phil. Burg: Tract. 2. c. 9.

non tangant, certum & peculiarem aliquem non producant effectum, sed in vapores tenuissimos sæpius rediguntur; Fœcunda autem (u) plus aque continens, est nigra, densa, irriguoque scatet humore, unde resoluta descendens, varios pro caloris atque frigoris intensione vel remissione gignit effectus, qui pro diversa formatione diversa sortiuntur nomina, descensum hunc variæ juvant causæ, quarum non minima frigus, quod Nubis particulas debito destitutas calore ac motu condensat, graves & ad delabendum aptas reddit, sicut enim (x) exiguus calor aquam in vapores, ita etiam debile frigus Nubes atque vapores in Pluviam vel Nivem iterum redigere valet, non dubitamus etiam quin (y) calor aëris certo modo Nubem densare & solvere possit, licet alia corpora soleat rarefacere, cum nempe ventus multis calidis effluviis impragnatus, repente in eam incidit, eamque ad descensum disponit. Oppositi etiam venti cito in Nubem irruentes, ejusque superficiem qua suspendebatur mutantur minimasque ejus guttulas arctius jungentes non parum efficiunt. His

præ

(u) Mag. l. 4. c. 6. & Stier. loc. pri. alleg:
 (x) Ren. des Cart: pr. Phil: part. 4. c. 4. &
 Claub: p. 346. (y) Rob: Tr: Pby: part: 3. c. 13.

præmissis *Pluviam ex Nubibus* (2) in guttas aquarum resolutis, generari difficile non est intellectu, quando enim lentè ob gravitatem descendere incipiunt Nubes, liquantur dum ad infimam aëris regionem calidioram perveniunt; si non prius à peculiari aliqua causa fuerint resolutæ, debet tamen hic esse moderatum frigus ubi pluvia generatur, si aquarum particulae propinquæ sint & se invicem tangant ut eas sistere atque connectere possit; sed si tanta caloris sit agitatio ut nexus impediatur, non sufficit Nubis vel vaporis particulas esse valde vicinas, nec frigus vel intensum eas conglomerat si nimis sparsæ sint; ita non semper in sublimi aëre coguntur Nubes, licet ibi perpetuo satis vehemens sit frigus ad hoc efficiendum, sed requiritur particularis venti motus & agitatio (a), flante enim austro vento, calidis effluviis plerumque scatente, aër calore & humore laxatur, Nubesque resolvuntur, & in majores globulos coalescunt, qui vel pondere proprio decidunt, vel cum (b) aër inferior recessu, vel superior incursum, eas ad descendendum invitatur; dum enim aër levior est & minus com-

pri-

(2) Hoffven. disp. 14. & Svicerus Q. 294.

(a) Phil: Burg: Phys. Gen: Tract: 2. c. 7. & c. 11. (b) Ren: Des Cartes: Meteor. c. 6.

primitur, cumque vaporibus sustinendis sic impar, decidunt qui graviores sunt & in pluvias solvuntur, si autem (c) aer inferior se contraxerit quando particulae hae resolutae descendunt, vel si saltem pars Nubis inferior, calore fuerit liquefacta, fiunt minutiores aquae guttae ut (d) stillicidium sive (e) *parva pluvia dici possit*, sed si subitum frigus vel ventus adversus Nubem flans ejus partes ad se propius accedere cogat, ut aliae in alias impingant, majores ex mutuo occurso evadunt, (f) *praecipue si ex altioribus locis (ut aestate dum Nubes sunt sublimiores) decidant* quo plura enim inter descendendum guttae peragravit spatia, eo plures offendunt particulas, sursum eluctantes, cum quibus conjunguntur, crassiores fiunt, easque secum ad terram rapiunt, (g) *quae si majoribus constent guttis cum tempestate ingruentibus Nimbium vel Imbrem efficiunt* (h) *guttulis his pluvialibus aut omnino, aut propemodum resolutis, si ventus frigidus supervenerit eas congelando in grandinem convertit* (i) *quae grando*

pele

(c) *Ant. le Grand Hist. Nat. part. 6. Art. 4.*
 (d) *Seneca Q. N. l. 1. c. 3.* (e) *Sperl. Inst. phys. l. 5. c. 8.* (f) *Rob. Tr. phys. part. 3. c. 13.* (g) *Höfsv. loco jam alleg.* (h) *Soic. Q. 294.* (i) *Rev. Des Carref. cap. sup. citat.*

pellucida est, si è Nube omnino resoluta. Et in
 pluviam conversa generetur, si vero non sit li-
 quefacta sed tantum emollita, dum ventus
 eam in grandinem mutans advenit, minime
 fit pellucida sed alba instar sacchari manet.
 Putant quidem multi Grandinem tantum-
 modo ex guttulis pluvialibus & nec in tam
 sublimi loco generari, verum (k) ex Nube
 aqvosa, Et in humorem versa (l) inque al-
 tissima Nubium parte eam interdum nasci non
 negandum, (m) Non enim verisimile est, æ-
 state cum infimus aër calidior est, pluviam
 delabentem congelari prope terram sed in
 media aëris regione ubi intensum regnat fri-
 gus, & sæpè in sublimi aëre magnus exaudi-
 tur strepitus antequam grando in terram de-
 cidit ex collisione guttularum constrictarum,
 aliarum in alias incurrentium, quod murmur
 si longe ante Grandinis lapsum audiatur, eam
 non in infimo sed in sublimiore aëre, ab ipsa
 Nube jam resoluta formari manifestè osten-
 dit, dum enim Nubes sublimiores liquantur
 calore, tunc subeunte frigidioro vento, ite-
 rum congelantur, grandinemque efficiunt, (n)

D

de

(k) Seneca *Quæst. nat.* l. 4, c. 3. (l) *Cartes.*
loc. sup. alleg. Item *Arist.* l. 1. *Meteor.* c. 12.
 (m) *Phil. Burg.* c. 9. *Tr.* 2. Et *Scharf: Manual.*
Phys. l. 4, c. 4. (n) *Claub.* pag. 347.

descendit etiam non raro grando simul cum ipsa pluvia, illa enim pars vaporum existens ubi non est tam intensum frigus, sic pluvia, ubi autem intensius, grando, quæ satis superque evincunt grandinem etiam in sublimi aëre & à Nube non dum omnimodè in pluviam versa produci, licet communiter in descensu ex guttulis pluvialibus à frigore conglobatis oriri statuunt, quod etiam fieri non negandum interdum, cum particularis ventus à frigidioris spirans loco guttulis descendentibus supervenerit. Sicut jam pluvia è Nube liquefacta, in descensu à calidioris vento, & Grando vel ab ejus guttis constrictis vel à Nube prope modum soluta nascitur, ita (o) Nix Nubem fecundam agnoscit matrem, nihil enim aliud est, quam Nubis in partes minutiores divisio, quæ à frigore partes illas in modum lanæ carminatæ convertente & innumeris floccis ad inferiora demittente oritur (p) Nubes enim rarior magisque lenta & viscosa, vi frigoris flatuumque divulsa in Nivium floccos distrahitur (q) quæ varias mirasque habet figuras pro aëris ambientis constitutione, generatur autem Nix hyeme, dum frigus per omnes Nubis partes æqualiter fuerit sparsum &

(o) Spertl. Inst. Phys. l. 5. p. 921. (p) Neub. Sac. fatid. l. 2. c. 8. (q) Hoffv. p. 62.

& (r) quidem in sublimiore plerumque loco quam pluvia, id enim probant montium altissimorum juga (s) Alpium Apenninique Nubiferi perpetua nive obruta, quæ nulla pluvia exsolvitur unde Collegium Burgundicum in capite jam allegato paulo superius, statuit Nubes altissimas in nives potius quam in pluviam concrecere, cum in depressioribus locis sæpè pluat quando in altioribus ningit, evenit tamen interdum ut Nubecula parum elevata & nondum ad mediam aëris regionem subducta, frigore blando in flocculos condensetur, & ubicunque dicendum nivem generari (t) ibi plus frigoris esse quam ut in aquam vel imbrem transeat & minus quam ut in grandinem vel glaciem duretur fatendum; (u) Nix semper alba apparet, quem colorem a remotissima sua materia aqua habet, ipsa enim micat, undè illa noctu visum ferit, idem in glacie contusa, nec non in spuma deprehendimus, nam ille candor spumæ vel nivis oritur (x) vel ex particulis iis, quæ magis aëreae sunt, vel. (y) ex infinitis glo-

D 2

bu-

(r) Phil. Burg. Tr. 2. c. 9. (s) Ovid. 2. Metamorph. (t) Seneca Quæst. nat. l. 4. c. 12. (u) Sperl. Inst. Phys. l. 5. p. 922. (x) Arist. l. 2. de gen. animæ: c. 2. & Rob. Tr. 2. p. 3. c. 23. (y) Phil. Burg. loc. pr. alleg.

bulis, quos tenuissima halituum filamenta
 connectunt, unde laxior illa textura facile sol-
 vitur, & cito vix liquefit vel in ipsa aqua
 frigida. Hæc Nubis effecta ut jam breviter
 paucis attacta, Nobis hæc in locis borealibus
 plerumque se sistunt; & nihil admodum por-
 tendunt, nisi alieno fiant tempore, & insolito
 modo, atque ordine producantur, vi majore
 in naturæ societatem ingestâ ut hominibus im-
 pendentium malorum sensus & cogitatio im-
 primatur. Aliâ tamen prodigiôsâ facie sæ-
 pius aliis in locis prodeunt, (z) *In Emdensi*
enim ditione apud Frisios orientales, nocte qua-
dam pluit sanguis, (a) Ante Arthuri Britan-
norum Regis Cædem sanguinæ guttæ, quibus
in Eboracensi agro herbæ & gramina cruenta-
bantur in terram decidere: sanguinæ etiam
pluviæ meminit (b) Livius: pluviâ etiam
(c) sub Forma lactis descendisse constat,
 hæc omnia naturalibus de causis fieri non
 negandum sic (d) *in Armenia ubi terra mi-*
nio & rubrica abundat, effluvia ascendunt, quæ
ut naturam suam ita & colorem tueri pos-
 sunt,

(z) *Gemma Frisius l. 2. Cosm: c. 2. (a) Boetb.*
d. 9. & Bonfin. l. 2. D. 1. (b) Decad. 4. l. 9. &
Jonston. Adm. Met. c. 8. (c) Plin. Hist. Nat.
c. 56. (d) Rheg. Phys. Contr. part. spec. c. 26.

sunt, nam (e) ex terra rubra ubi ascendunt, non possunt esse tam pura effluvia illa, sive vapores, quin habeant aliquid rubri admixtum, ex locis etiam Sangvinolentis, ubi magna hominum strages edita fuit quis nescit vapores rubros prorumpere posse, & hæc qui considerat non miretur pluviam vel nivem rubro colore tincta interdum descendere: *Anton le Grand*, (f) putat pluviam ruborem induere posse propter intensum Solis calorem, sicut feбри laborantium urinæ aut aquis per calidos cineres percolatis rubor conciliatur; dum autem pluvia sub specie lactis decidit, eam ex vaporibus cretam & calcem redolentibus generari statuunt *Magirus & Achretius*. Alia multa & mirabilia, quæ Nubes simul cum pluvia immisit terris tempus non permittit enumerare atque proferre, sed hæc scire cupiens ex (g) Autoribus talia fusè declarantibus colligat, unum tamen tangam: *Avicenna* dicit vitulum aliquando pluisse, non tamen putandam eum in Nubibus generatum.

hoc

(e) *Claub. pag. 367* (f) *Hist. Nat. part. 6. artic. 4. & Claub. loco citato* (g) *Pausan: in Boët. Val. l. 1. item. Plut. in Crasso. Anton. le Grand. Hist. Nat. part. 6. Artic. 4. Neub. fa- sid. l. 2. c. 8. & Sperl. Inst. Phys. l. 5. c. 8. E- gnat. l. 5. c. 6. Boetb. lib. 4.*

hoc enim absconum est, sed à vehementi turbine cum abreptum fuisse & cum pluvia in distantem locum delatum, de similibus idem iudicium. Horribiles etiam & prodigiosos grandinum imbres ad terram non raro ablegant Nubes; ut (h) *Bada in Helvetia Anno 1615 cecidit grando trium librarum Alibi Anno 2234 cecidere Lapilli, nucum magnitudine inscripti his verbis: JESUS NAZARENUS. Anno 1395 lapsi qui humanos vultus tum viriles & barbatos, tum muliebres capillatos proferebant.* Die etiam 2 Martii hujus Anni inusitatae magnitudinis grandinem tanta violentia circa Romam fulminasse ut Domos & arbores misere everterit ac dejecerit nuper audivimus. Quæ grandinum monstruosæ species non à nuda frigoris condensatione proveniunt, sed à causa sine causa, præstat igitur hic DEI digitum agnoscere, quam leviores causas producere, portentosa enim grandinis tempestate DEUM populi sui hostes perdidisse sacra testatur pagina, ut (i) *Josua tempore dum impias Cananæorum gentes fusi ab alto lapidum imbres prostrigarunt, & Mosis tempore, (k) cum Ægyptios universamque regionem vastans grando, vermiumque & insectorum pluvie*

(h) *Ruthard. de Met. 9. (i) Jos. l. 6. 10.*

(k) *Exod. 9.*

viam percellerent. (l) Populum etiam Turcæ Bajazeti per Valachiam in Russiam se effundentem, ferro ignique omnia vastantem, tanta nix repente decidens undiquaque circumsepfit, ut Turcæ nec progredi nec regredi possent, ultra quadringenta ergo millia periere; licet multa stupenda opera ex naturali resultent causa, non tamen pauca DEUM ad potentiam vel iram suam declarandam (m) extra naturæ ordinem producere credimus.

§. IX:

Nubis Subjectum sive locus est (n) luminis, odorum, & halituum variorum vehiculum, sedesque Meteororum aër, (o) cujus interventu terra cum cælo velut in communẽ emporio commercia sua exercet, (p) quidquid enim terra exhalat alterna vicissitudine recipit aër, & ab eo delapsos humores terra iterum concipit, (q) perpetua namque reciprocatio est in aère, aqua enim supra terram in vapores redigitur, qui ad medium aëris ascen-

(l) Cromerus l. 30. (m) vide Majol; Dies Canic. Garcei Meteorol. & Lychostenem. videlicet Athanas. Kirck. c. 5. s. 2. prop. 9. de his Met.
 (n) Scharf. Man. Phys. part. Spec. l. i. c. 6.
 (o) Phil: Burg. Tr. 3. Dis. p. 3. c. 3. (p) Neuh. Sacv. fatid. l. 2. c. 8. (q) Claub. p. 350.

ascendentes resolvuntur in aquam, hæc rursus descendit ad terram quod millies contingere videas, hæc omnia *Arist: ἐν κωνιδω* ferè dicebat, idem statuit quoque *Clariss. Sperl. (r)* dum sic loquitur in aëre Nubes eunt & venti grassantur in hoc aves ludunt, in hoc homines & quadrupedes vagantur sed ut propius ad rem ipsam accedamus. Nubes (s) mediam aëris regionem plerumque occupare statuimus (r) in qua omnes vapores a terra educi iterum concrescunt. Certum equidem est totam Atmosphæram ex vaporibus & exhalationibus virtute Siderum ascendentibus componi, verum in inferiori ejus tractu Nubes concrescere impedit calor Solis à terra reflexi agitatiō, (u) superiorem ergo hujus partem Ætheri Ceteriori subjectam, & pro diversa radiorum Solarium vi, effomantiumque halituum copia, alias humi magis depressam, alias in sublime altius erectam, Nubes pluviarum, nivium atque ventorum seminaria incolere, ibique constringi mens distat, & colligit ratio ipsa, (x) & quoniam ibi regnat

fri.

- (r) In *Synops. Phys: l. 4. c. 2* & *Plin. l. 2. c. 38.*
 (s) *Suicer. Quest. 251.* & *Claub. p. 342.* (t) *Rhogen. Phys. Contract. pars Spec. c. 24.* (u) *Neub. sacror: facid. l. 3. c. 1.* (x) *Scharf. loco prius allegato.*

frigus ob defectum causarum calefacientium;
 non solum Nubes, verum Meteora quoque
 alia varia ac mira generantur, frigoremque
 huic regioni inferunt: (y) *Excedit autem*
se hac media aëris regio, à spatio refractio-
nis radiorum Solarium ad altiora montium
 cacumina, & hæc, ut diximus, plane fru-
gida est, tum ob absentiam radiorum refra-
ctorum, tum ob vapores illuc delatos, (z)
 Unde in frigida hac Atmosphæra parte con-
 globati in Nubem vapores, variam & inæ-
 qualem a terra obtinent distantiam; (a) *id est*
vel ob Nubes ipsas, prout nempè sunt fecundæ
vel steriles, graviores vel leviores, crassiores vel
subtiliores, vel ob loca magis vel minus cali-
da, ubi cum ipsa media hac aëris regione
interdum ad terram propius se inclinante, in-
terdum longius ab ea recedente, etiam depri-
muntur aut attolluntur; vel ob tempora, æ-
stivum nempè dum sunt altiores, hyemale de-
pressiores, vernale denique & autumnale dum
mediæ sunt, certam Nubibus à terra distan-
tiam exacte affigere vix possumus, nam Au-
tores diversam de ea sœvent sententiam: Ke-
plerus, Copernicus Rhodius, & Tycho Brahe in

E

co

(y) *Achr. Contempl. M. l. 2. c. 1. (z) Ant. le*
Gr. Hist. Nat. part. 4. Art. 11. (a) Spert.
Synops. Phys. l. 5. c. 8.

eo ferè omnes consentiunt, quod summi halitus juxta Opticorum, demonstrationem ad 12 milliaria Germanica vix ascendunt. Vitellio (b) eas à terra superficie tredecim miliaribus nostratibus distare affirmat, ultra mediam aëris regionem quidem non ascendunt Nubes, (c) vapores enim ex quibus componuntur non altius enituntur quam ad mediam aëris regionem & ibi manent atque constringuntur. Nos si aliquid hic proferemus, dicimus Nubes alias remotiores à terra alias propiores esse, 1. propter diversos vapores, nam rariores & subtiliores altius assurgunt, crassiores autem & densiores manent loco humiliori. 2. Ob diversam siderum virtutem, quorum alia altius alia minus alte vapores attollunt. 3. propter ventos qui hinc indè Nubes agitant, ut justa earum distantia exactè perstringi nequeat, hinc Porta (d) dicit se in monte Hispania Serrato dicto vidisse Nubes infra se vagari, inq; vallibus adjacentibus plueri, dum ille supra in vertice montis serenum habuit cælum, & (e) qui Alpes aut Pyrrhenorum juga conscendunt, Nubes varias & diversæ altitudinis conspiciunt easque vix dimi-

(b) lib. 10. propos. 54. (c) Claub. Thes. 429.
 (d) lib. de Irid. & Coloribus prop. 14. (e)
 Phil. Burg. c. 9.

dimidio milliari Germanico altiores conjiciunt, hinc constat (*f*) *Nubes vix excedere quorundam montium vertices, sed sæpè juxta fastigia turrium nostrarum vagari: (g) qui ascendunt summitatem montis Veneris totius Agri Patavini maximi, diem ibi habere possunt serenissimum, licet Nubes circa medium montis moveri videant, cujus interjectu valles videre nequeunt (h) In Teneriffa etiam insula est mons qui vocatur Pico de Terraira & censetur altissimus totius telluris, hujus medium cingunt Nubes, referunt qui montem hunc ascendunt, quod non fit alio tempore quam Julio & Augusto, aliis enim temporibus nive est obrutus, hinc liquet eas interdum altiores interdum depressiores esse.*

S. X.

His rudi penicillo adumbratis, colores quos Nubes adjunctos habent paucis inquirere lubet, siquidem non solum Nubes sub specie coloris oculos nostros feriunt (*i*) *sed faciunt etiam ipsum mare tales ad nos reflectere, quales his ipsi incumbentibus impressi sunt, quos multiplici differentia colores, (k) vaporum*

E 2

rum

(*f*) *Renat. des Cartes. c. 1. Met. (g) Zabarella l. de Reg. aeris c. 8. (h) Achr. Cont. Mundi l. 3. c. 3. (i) Idē l. 1. c. 3. (k) Neuh. Sac. fatid. l. 3. c. 1.*

rum Nubiumque ab affusa siderum luce tin-
duram esse dicimus, pro (l) diversitate epicri-
materiae vaporosa, & modificatione immis-
tionis luminis aëtherum, Nubes diversos for-
tiuntur colores, (m) quos tamen potius tales
videri quam revera esse arbitramur. Non
putandum omnes Nubes æqualiter dispositas
esse, sed quasdam ad hunc, quasdam etiam
ad alium colorem recipiendum aptas quod
(n) exemplo pile declarari potest, aliter enim
resilie si in corpora superficiem duram ha-
bentis incidit, aliter si in ea quæ levi, molli,
curva aspera &c. gaudent; ita (o) Colores
Nubium inde oriuntur quod Solis & reli-
quarum stellarum radii, variis modis, in
eas, variè dispositas incidunt ac reflectun-
tur, ut heic specialiter de coloribus Nubis di-
cere possimus (p) quod nihil aliud sunt quam
varii modi, quibus radios lucis recipiunt, &
vel absorbent, vel ad oculos insigni diversitate
remitteunt, pro natura enim vaporum etiam (q)
particulis sulphureis interstrictorū variorumq;
colorum generationem promoventium, nunc
albus, nunc niger, nunc rubeus, nunc viridis,

apo

- (l) Mag. l. 4. c. 6. & Scherf. Man. Phys. l. 4. c. 3.
 (m) Scalig. Exerc. 66. f. 1. (n) Claub. Th. 692.
 (o) Idem Thes. 346. (p) Henr. Soicer. paragr.
 391. (q) Achr. Contempl. Mundi l. 2. c. 5.

apparet color, (r) albus si luminarium cele-
 stem lux incidere in Nubem raram & sub-
 tilem, qui color serenitatem pronunciat, hæc
 enim Nubes parum aquæ sed multam tamen
 rarefactæ in se continet, facillimo ergo nego-
 tio dissipatur. Niger autem emergit cum in
 Nubem crassam, densam & humore turgidam
 ideoque parum luminis recipere aptam inci-
 derit, hic largos imbres & tempestates denun-
 ciat; mirum & forsan Paradoxon videri ali-
 quibus subolfacere possumus quod statuimus
 Nubes dari tam densas ut lumen omnimodè
 iustificare possint, cum pervadat ipsam aquam
 in mari & lacubus contentam, ut fundum nisi
 aqua ea sit luto infecta, ad quinque & plures
 ulnas interdum conspiciete possumus, heic ta-
 men est intimius junctæ aqua, in Nubibus au-
 tem rarefacta & magis sparsa, sed hoc fit non
 ob amplitudinem pororum sic enim diceremus
 Spongiam esse pellucidam potius quam vitrum
 quod poros habet angustos, sed indè est (f)
 quod Nubis ut & Spongia pori sunt interrup-
 ti irregulares & non recti, lumen ergo Solis
 (r) quod per lineam rectam fit & propagatur
 non transmittunt sed sistunt, aqua autem &

vi-

(r) Sperl. Inst. Phys. l. 5. c. 10. & Magir. l. 4. c. 5.

(f) Claub. pag. 407. (r) Renat. des Cartes.
 princip. Phil. part. 4. pag. 107.

vicium licet poros mirres & angustiores magisq; conjunctos habeant, illud ut Nubes supra-nominatis qualitatibus gaudentes & spongiæ non impediunt sed transitum ei dant, nam uniformiter cohærent ita ut pori poris respondeant, similiter (u) dum aqua concrefcit potest fieri glacies supra aquam, quam tamen visus oculorum nostrorum penetrat, die autem sequenti supra hanc glaciem potest vel nix vel aqua congregari, ibique à frigore concrefcere ut una glacies super aliam gignatur, undè ea quæ antea fuit pellucida fit jam obscura lucemque suffocat, quia pori superioris glaciei poris inferioris non exactè respondent cum autem glaciei pori sibi invicem non respondeant sed interturbantur, fit glacies obscura quia lux fit per lineas rectas, nisi aliquid impediat idem de Nube. Ad probandum insuper Nubes, lumen sistere posse unum proferam, Anno 1562 (x) diebus Christi natalitius Ulisbonæ tantam piceæ Nubes effundebant caliginem ut Ægypti tenebris putaretur comparanda. Sed redeamus undè digressi fuimus, Rubeum colorem dicimus Nubem repræsentare dum lumen Solis inciderit in Nubem humidam fumosam terrestri adusto commixtam, hic color serenitatem

(u) *Claub. pag. 244.* (x) *Neubus: Sac. fatid. l. 2. c. 8.*

tatem & tempestatem prænuñciat; viridis autem nobis offertur color, cum Nubes est aëqvosa & rorida & hic ob aquæ copiam quâ eæ Nubes imprægnatæ sunt, magnas nobis promittunt pluvias, quos omnes colores (y) à vaporum atq; lucis mixtura ortum trahere novimus.

§. XI.

Videmus quotidie plumam vel levissimam, dum in aëre projecta fuerit ad centrum terræ redire (z) ipsa quoq; atomi quantum in illis est, tendunt deorsum (a) per gravitatem enim seu innatum impetum gravia quæque corpora in terræ centrum nituntur, ut unum cum ea globum efficiant, quod autem Nubes gravis Elementi aquæ proles in aëre suspensa maneat, secreto mentis subjiciendum scrutinio, vim hanc putat Celeber: Dn. Achrelius (b) adscribensdam tum magneticis astralium corporum facultatibus, tum reflexis Solis radiis, tum interioribus Globi terreni operationibus, quæ halitus istos veluti quodam flatu compellunt in altum. Ante omnia tamen ordini divinitus statuto hanc Nubium suspensionem im-

(y) Sperl. Inst. Phys. l. 3. c. 3. & Achr. Contempl. M. l. 2. c. 5. nec non Neuh. Sac. fat. l. 2. c. 26.

(z) Job. de Raet in Clavi Phil. Nat. de mundi Syst. paragr. 46. pag. 28. (a) Phil. Burg. Phys. Gen. Tr. 2. c. 5. (b) Cont. m. l. 2. c. 3.

Impurandam putamus; sunt præterea Nubes
 (c) *Inftar spongia cavernosa*, quod etiam superius
 ostendimus, ideo auram facile in se recipiunt,
 caloremque inclusum habent, quorum beneficio
 detinentur & hinc inde agitantur, donec vel
 resolutæ vel nimis contractæ graviores reddantur,
 sicq; in terram decidant, cogitandum quoque
 (d) glaciæ particulas vel aquæ guttulas ex
 quibus Nubes componuntur licet exiguæ admodum
 sint, multum superficiæ pro ratione materiæ suæ
 habere, ideoque in aëre librari, sæpeque magis ab
 æris resistentia impediti ne descendant quam
 à pondere suo impelli (e) venti denique qui
 prope terram spirant crassiori constant materia,
 quam qui in sublimi aëre feruntur, sicut in aqua
 & in omni humore, fex in ima est, qui non tantum
 Nubes suspendere sed etiam ultra æris regionem
 in qua existunt atollere possunt, non desunt
 qui (f) gravia corpora minus gravia fieri statuunt
 quo longius à terra removentur (g) Una etiam
 Nubes licet satis crassa & ponderosa sit ab aliis
 ful-

(c) Mag. l. 4. c. 6. (d) Anton. le Gr. Hist. Nat. parr. 6. artic. 3. & Rend. des Cartes c. 6. Met. Rob. Tr. 1 p. 3. c. 12. (e) Seneca Quest. Nat. 4. 10. l. 4. (f) Phil. Burg. Phys. Gen. Tr. 2. c. 1. (g) Cartes. c. 5. Meteor.

fultiri ac sustentari potest, dum nempe aër intra eas fuerit coarctatus, si etiam sit tam placidus ut nec inferioris nec superioris latera pertumpat; vapores etiam continenter è terra erumpentes (b) nec non venti in sublimi vehementius spirantes, non parum suspensionem hanc Nubis juvant, non aliter ac puerorum ludibria dracones in aëre sustinentur, & quidem eo melius quo à terra sunt remotiores.

§. XII.

Nubem non tantum amenissima terram irrigantia Meteora superius paucis delineata ad nos ablegare, sed ingenti etiam fragmine ipsam quasi hiscente cœlo, effusisque ejusdem cataractis, non exiguam interdum terræ vel regionis partem, magna aquarum eluvie obrutam dedisse legimus; naturalis hujus fracturæ causa (i) subitum nimisque intensum perhibetur frigus, quod totam Nubem repente condensat, ut non guttatim sed ingenti aquarum cumulo, dum tota à frigore æqualiter contracta & gravior reddita fuerit, disrupta descendere cogatur, sed tutius heic recurrimus ad supra naturalem causam DEUM, qui tali Nubium fissurâ aquarumque prodigiosâ evolutione, meritas impietati molitur penas.

F

Ter-

(b) Colleg. Burg. Tr. 2, c. 11. (i) Sperl. Inst. Phys. L. 5, C. 8.

Terribilem etiam non raro Tonitruum sonitum edunt ipsæ Nubes, ut earum horribili mugitu cœlo terrisque contremiscentibus, excussisque violentis Fulminis ignibus personet atque luxurietur aër, cum nempe vel (*k*) Nubes è nive rara multumque expansa potissimum si componatur, tabulatorum instar aliis superstrata (*l*) variæ enim Nubium acies diversæ altitudinis esse possunt) subito à calidiore vento fuerit soluta ac liquefacta, ut in Nubes inferiores jam sursum eluctantes decidat cum iis jungatur inque alias adhuc depressiores magno fragore & sonitu ruat, vel etiam (*m*) cum Nubes sit cava instar tormenti bellici cujus claustra dum sulphurea dirumpit exhalatio, aër horrendo resonat murmure, vapor enim dicit Clariss. Nèuhusius (*n*) intra Nubes cohibitus ac strangulatus, ruptis violentè carceribus, exitum parat factaque plaga, immanem cum eliso igne strepitum edit ex concussione Nubium impulsarum, Fulminum autem ignes quibus tunc etiam flagrat aër doceat *Pericles* (*o*) eodem modo Nubium ac lapidum

(*k*) *Ren. des Cart. Met. C. 7. & Robault. Tr. Ph. Part: 3. C. 16.* (*l*) *Ant. le Gr. Hist: Nat. part. 6. Art. 3. & Suicer. parag: 289.* (*m*) *Phil. Burg. c. 10. de ignitis impress.* (*n*) *Sac. Fat. L. 3: C. 1. (o) Svidas L. 2.*

mutuo attritu & collisione excitari beneficio particularum sulphurearum intra Nubes detentiarum.

§. XIII.

Antequam descriptionis nostræ abrumpimus: filum, miras horrendasque Phases in Nubibus non rarò se ostendentes debili comprehendemus crenâ, ut autem B. L. in earum generationis expositione vel nobiscum consentiat, vel etiam in re tam abstrusa atque sublimi, si veritatis non valeamus attingere scopum nos ut excusatos habeat, quam formidabili atque diversa facie nonnullæ apparuerint dicemus. In Misnia visus est medio die, CHRISTUS supra Iridem sedere (talis, qualis à pictoribus delineatur) mirè pulchris coloribus insignis, (p) Anno 1532 paulo ante ruinam Saxonica familia visa est in Nubibus arbor antiqua, frondibus emarcidis everti: cui proxime adstabat Eques truncatam ramis arborem humeris gestans illum canis sequebatur venaticus à tergo atra crux ex densa Nube fulmen executiente affulsit. Anno 1549 visus est igneus Leo & aquila sauciato pectore Evæ etiam ex Adami provenienti costa nitebat imago: quos DEUS impositos genibus blandè foveret. Succedebant inflammatarum urbium truculentæ species & CHRISTUS in cruce pendens

dens Apostolorum cœtu adstante, quos sequebatur vir ætro immanique adspectu stricto gladio puellæ minitans, quæ flexis ante eum genibus supplex rogare videbatur ne feriretur. Anno 1549 vir Princeps Teutonico conspicuus habitu notabatur supra quem Leo stabat & Ovis in mutuum amplexum oscula jungentes, ante Principem splendida ex floribus pendebat Corona, Anno 1547 funebre in Cœlo feretrum visebatur atro obiectum panno, pullaque veste multi mortales, quasi iusta funeri solennia soluturi præcedebant & sequebantur, singuli in manu tubam gestabant, quam instantes magno sonitu spectantium aures complebant. An. 1550 supra Wittebergam insigni corporis specie cervus conspiciebatur. Humiliori loco duo conserti in pugnam exercitus terribilem concrepantium armorum edebant sonitum, largo cruoris imbre de cœlo in terram manante. Paulo ante illicitus sanguine gladius & tormentum militare, rotis impositum magnum spectantibus iniecit terrorem. Eo tempore quo Marius cum Sylla tacitas exerceret simultates

(q) *videre Romani Cælum terrificis ignibus exardescere, clypeumque flammeum ab ora in occasum ferri.* (r) dum Antiochus Epiphanes

con-

(q) *Valer. Max. l. 1. de prod.* (r) *2. Maccab: 5.*

conceptum in Judæos odium exidio Hierosoly-
mæ ostenderet apparuere in Nubibus Equitum
discurrentium turmæ, cohortes armatæ gladios
& hastas vibrantes, (f) cum Constantius
Magnus contra Maxentium in aciem exiturus
esset visa est in Nube Cruz miri splendoris ra-
diisque circumfusa appositis quoque his lite-
ris IN HOC VINCE Anno 1565 ante Belgicas
factiones ascendebat ex Euronotho Nubes hor-
rifica quæ diversis varia coloribus Acherontis
voraginem præ se ferre videbatur continuo in
plurimas rimas diductis faucibus scintillarum
ingens copia abliscebat ut cum candens fer-
rum incudi impositum malleis agitatur, ubi
ad verticem venit, tantus in alto tumultus,
fragorqve collisaram Nubium intendit ac si
cælo tellus & sylvis maria miscerentur. Quo-
ties deniqve nostra ætate in Nubibus visi
sunt colluctantium exercituum conflictus, ur-
bium species repræsentatæ, equi viriq; conferta
acie fremere & tormentorum tonitrua edi ar-
morumq; collisorum crepitus exauditi, hæc qui-
dem vix unquam aliquis sine funestæ cladis
omine conspexit. Effulgent equidom variarum
rerum in aëre imagines cum elati in altum
vapores, varios pro ipsorum natura colores
à luce trahunt; at consessorum exercituum

ad-

(f) Euseb, L. 2, de Const.

adumbrati conflictus, hominum, bestiarum, tormentorum, signorum depictæ quasi penicillo imagines, ex nullis, meo quidem iudicio vaporibus suscitantur, nullis Stellarum radiis figurantur, nullis Nubium tincturis coloribusque delineantur. Divinitus vero conformari puto, ut descripta ante oculos nostros instantium eventorum imagine aut certam animo Divini auxilii spem concipiamus, aut impendentium malorum territi magnitudine mores impios emendemus. Si tamen aliquas Phases ex naturali resultare fonte dicamus (t) materiam quam vapores, fumi atque halitus varii, in talem formam effigiatam constituunt, nec non variam cœlestium luminum in Nubes incidentium coloresque efficientium modificationem spectandam putamus Anton le Grand (u) existimat Nubes in oppositum constitutas exercitus, aliaque multa nobis representare dum aliquas reflexiones & refractiones efficiant potissimum si multæ in aëre sint ea parvitate, ut singulæ talium phasium speciem præbeant, aliæ etiam in alias irruentes, si exhalationum sulphurearum copia scateant, parva fulgura excitare glandulasque interdum emittere, & sonos aliquos edere, possunt

(t) Achr. Cont. Mundi L. 2. c. 3. (u) Hist. Nat. Part. 6. Artic. 10. & Ren des Carres. Met. c. 7.

undè milites præliari & certamen inire apparent, videmus sæpè Nubes contrariis ferri moribus, dum una à terra remotior est alterà, hæ varias interdum nobis exhibent formas, cum ob lumen ab una in aliam inæqualiter reverberatum & modificatum, tum ob ventum à quo diversimodè feruntur. Multa quidem mira naturæ opera ab portenta atque prodigia ominosa refert fatûz plebs, & cæca etiam ignorantia; si enim audiant incertis auribus concursantium inter se Nubium fragorem, collisa fuisse in cælo arma dicunt: si videant dubiis oculis Nubem Vaporemve ex refractis siderum radiis colore informi figuratam; Urbium ac Castellorum fingunt simulacra, quæ brevi copiis armisque hostilibus circumcinguntur, undè rude vulgus portendi magnorum periculorum metum, minari publicas miseras cælum, venisse ultimum humanis rebus diem clamat. Ac præstat piè credere horrendas phases impendentes miseriarum tempestates, si Physice explicari nequeant prænunciare, quam sine ulla variantis naturæ conditione tanquam ex Tripode confidentèr vaticinari, & quæ in secretis divinæ providentiæ penetralibus delitescunt lascivientis ingenii protervitate audactèr proferre & ad hominum aures divulgare.

Hæc sunt Benev: Læd; quæ Candida ruc
 Censuræ subicere volui, si melioris fortunæ
 spes mihi affuisset & primitiæ hæc faventes
 æstimatores, quorum favoris abrâ adversita-
 tum scopulos superare & ab ipsius temporis
 aliorumque occurrentium malorum saxicilia
 me extricare possum, invenerint, fœrum alium
 alia porrigent productetque, Tellus: Si vero
 neutrum venerit, satis esse puto hunc qua-
 lemounq; protulisse, interea si aliquis bonorum,
 cui pagellæ hæc placent, audiverit Momum a-
 ceto omnia perfundentem & maledictis etiam
 optima quæque vadispergentem, mordacem,
 faucibusque ex Orci manantem suam ad hæc
 vellicandum lineas stringere linguam, eum vel
 ignorantia vel invidia furore corre-
 ptum esse cogitet.

GLORIA TRINUNI.

Monsieur!

Je ne sc, aurois exprimer la joye que j'ay d' aprendre que vous allez donner au jour une sc, avante production de votre esprit, qui traite de la NUEE & de ses effets, la qvelle matiere ayant ete si subtilement eclaircie par les lumieres que vous avez acquises par vos louables etudes ne manquera pas de donner de l' admiration, & du contentement aux plus sc, avans ; Et comme notre amitie fait que je participe à tous vos avantages, je dois m'estimer heureux d' avoir recontre' un amy qui donne de si belles preuves de son sc, avoir, & en meme tems faire des voeux pour votre avancement, & toute sorte de bon heur que je vous souhaite du fond de mon coeur etant.

Bäll ästu Zinska ort der Ziswen Aera flyter /
Förbi Minerva hof / som funkar i stål
flor /

En de Camæners liud / äni des Parnass boor /
Som tynnar annorsteds / der Mavors hyslig ryter.

Wid Morre Polens kantz / der eij af Phæbo rinner /
Så ymnog flamma röd / man gement säga
plår /

Planeters influence / utaf den wärckan är /
At des folck icke till / de andras sinhet hinner.

Lijkwäl ett Ädelt blod / sig ändrar eij af orten /
En mång Apollo Dög / urhgiurer wissdoms
safft /

Hwarför den dygdig är / får af Fru Pallas
kraft /

Herr Broor nu skyndar på (Minerva Spnar por-
ten)

Att wiisa fram ett prof / som werlden må beståda /
Och falla der om dom / doch med fast undran
flor /

Bewitna moste det / att wisheez anda
groor /

Som wacker upkomst Ehr med tiden lär be-
boda.

Här lär wiß många nå/ af diup förundran
enligt/

När the see hur' 3 månd' / åt lufften lyfftas
högt/

(Som Edere sinne stedz till wichtige warie
böge)

Tå SKYENS Egenkap/ beskrifwa Ehr månd
lysta.

Man sees hwad bygden gör/ när hon sielf är å
fårde/

En det är minsta prius/ mång åhr att råckna
till/

Ell' at man länge sägs på en ort legat still/

Men wärla lufften om/ det billige håls i wårde.

En thels' mig och Her Broor har lust att uthom
flitwa/

De Nordste länders gränz/ så är Ehrs sinne
flått/

Och när i komme på/ Neptuni flåaka fått/

Så låret Hol wål/ en puss till wimplen gifwa.

Hwad fördeet är då det/ i Thetis böllior wada/

Sig wåga till de långst/ aflagne werldens
wårår/

Förutan bygdeprof/ den resan fruchtelöss går/

Prof och försarenheet/ ehrsättna resans flåda.

Som nu på denna ort / slite finnes osser gifves /
Hwad dygde, afwel lär på främmand' ortes

Jag är ossena ej / som snittar det såå see /
Men alla hwilckas namn / bland Edra wärner
skrifwes.

Jy som mig är bekant / Ehre qwicka snilla sinnet /
Det i och hafwa örfft utaf Ehr S ders stam /
Dem lärdom / resor / dygd / till heder dragit
fram /

Så är och deras art / inritad i Ehre kynne.

Som den i all sin wärck / af dygden måud' an-
föras /

Fäst han ommallad wor / af h'ela Stygis fläck /
Till dhrespisen går / ej achtar Mon i päck /

Så lär' ehre namn med prus / ibland de lärda
höras.

Den fågnad mig nu gier / Her Brors dygdarrad-
sinne /

Förklara ej iag kan / som den i ränckan är /
Doch af ett redligt sinn' antages wiljan här /

Så skall Ehr trogne Bror Ehr dygd steds ha i
minne.

Så lenge Himlens giffel iag seer i kreyar föras /
Så lenge hiertoe mitt / med pick and rörer sig /

Så lenge wänstap min / förbindas skall med
dig /

Jag säger nu till slut / så lenge bloden röres.

JONAS HEURLIN.